

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z przedmiotu „wiedza o społeczeństwie” dla klasy 3 liceum ogólnokształcącego i technikum (do programu nauczania „W centrum uwagi. Zakres rozszerzony”)

Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny:				
	konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	wykraczające (ocena celująca) Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
	2	3	4	5	6
I. Polityki publiczne – gospodarka i rozwój					
Temat lekcji: Polityki publiczne					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ polityka publiczna ▪ rodzaje polityk publicznych ▪ zasady polityk publicznych ▪ uczestnicy polityk publicznych ▪ instrumenty realizacji polityk publicznych ▪ etapy polityk publicznych ▪ ocena programów publicznych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady polityk publicznych; ▪ wskazuje przykłady świadczeń publicznych [usług społecznych, usług socjalnych]; ▪ wymienia przykłady instrumentów polityk publicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, czym są polityki publiczne; ▪ wymienia rodzaje polityk publicznych; ▪ wymienia czynniki kształtujące polityki publiczne; ▪ wskazuje główne zasady polityk publicznych w Polsce; ▪ wymienia narzędzia/instrumenty umożliwiające realizację polityk publicznych; ▪ podaje kryteria oceny programów publicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia proces tworzenia i realizacji polityk publicznych; ▪ analizuje przebieg wybranego programu publicznego i jego rezultaty. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia i ocenia wpływ poszczególnych podmiotów [wewnętrznych i zewnętrznych] na kształt polityk publicznych; ▪ charakteryzuje czynniki wpływające na wybór instrumentów realizacji polityk publicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat znaczenia aktywności państwa w różnych obszarach życia publicznego; ▪ podaje przykłady działań państwa, w których organy władzy wykorzystują poszczególne instrumenty realizacji polityk publicznych.
Temat lekcji: Polityka gospodarcza					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ funkcje polityki gospodarczej ▪ cele polityki gospodarczej ▪ modele polityki gospodarczej ▪ podmioty polityki gospodarczej ▪ finanse publiczne ▪ budżet państwa ▪ procedura uchwalania ustawy budżetowej ▪ strategia rozwoju gospodarczego 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady aktywności państwa w obszarze gospodarki; ▪ wskazuje podstawowe cechy współczesnej gospodarki rynkowej; ▪ wymienia źródła, z których można pozyskać środki publiczne; ▪ wymienia podmioty uczestniczące w uchwalaniu ustawy budżetowej. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „finanse publiczne”, „środki publiczne”, „budżet państwa” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ wymienia czynniki wpływające na politykę gospodarczą państwa; ▪ wskazuje podstawowe cechy różnych modeli polityki gospodarczej państwa [gospodarka centralnie sterowana, gospodarka rynkowa]; ▪ przedstawia zasady uchwalania ustawy budżetowej; ▪ wskazuje i omawia główne cele i kierunki strategii rozwoju gospodarczego państwa polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „dług publiczny”, „nadwyżka budżetowa”, „deficyt budżetowy” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ przedstawia funkcje polityki gospodarczej państwa; ▪ przedstawia i ocenia wpływ poszczególnych podmiotów na kształt polityki gospodarczej państwa polskiego; ▪ charakteryzuje strukturę dochodów budżetu państwa; ▪ prezentuje strukturę wydatków z budżetu państwa; ▪ porównuje procedury uchwalania ustawy zwykłej i ustawy budżetowej; ▪ analizuje główne założenia strategii rozwoju gospodarczego państwa polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje, z różnych perspektyw, wady i zalety poznanych modeli polityki gospodarczej państwa; ▪ wymienia podmioty tworzące sektor finansów publicznych; ▪ przedstawia uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne wpływające na realizację strategii rozwoju gospodarczego państwa polskiego; ▪ ocenia główne założenia strategii rozwoju gospodarczego Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ odszukuje, analizuje i prezentuje, informacje dotyczące wybranej aktywności państwa w obszarze gospodarki [oraz ocenia rezultaty tych aktywności]; ▪ na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat znaczenia aktywności państwa w gospodarce; ▪ organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla polityki gospodarczej państwa.

Temat lekcji: Polityka regionalna					
<ul style="list-style-type: none"> region rozwoj regionalny modele polityki regionalnej podmioty polityki regionalnej polityka regionalna w Polsce polityka regionalna w UE 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie stosuje termin „region” w swoich wypowiedziach; identyfikuje region, w którym mieszka; podaje przykłady działań państwa polskiego w obszarze polityki regionalnej; wskazuje przykłady instrumentów polityki regionalnej. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów „region” i „rozwoj regionalny” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; wskazuje podstawowe cele rozwoju regionalnego; wymienia podstawowe czynniki rozwoju regionalnego; przedstawia instrumenty polityki regionalnej państwa polskiego; wymienia cechy podstawowych modeli polityki regionalnej państw [model wsparcia ośrodków wzrostu, model wyrównywania różnic międzyregionalnych]; podaje główne założenia strategii rozwoju regionalnego państwa polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje z różnych perspektyw wady i zalety poznanych modeli polityki regionalnej państw; omawia zasady polskiej polityki regionalnej; analizuje i ocenia główne założenia strategii rozwoju regionalnego państwa polskiego; przedstawia cele i zasady polityki regionalnej Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje różnorodne wskaźniki rozwoju gospodarczego; przedstawia i ocenia wpływ poszczególnych podmiotów na kształt polityki regionalnej państwa polskiego; wskazuje cele i charakteryzuje formy współpracy w ramach euroregionów. 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych aspektów polityki regionalnej państw Unii Europejskiej [oraz ocenia jej rezultaty]; na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat efektywności polskiej polityki regionalnej; organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla polityki regionalnej państwa.
Temat lekcji: Polityka przemysłowa i gospodarka żywnościowa					
<ul style="list-style-type: none"> przemysł cele polityki przemysłowej specjalne strefy ekonomiczne gospodarka żywnościowa rolnictwo polityka żywnościowa 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „przemysł”, „rolnictwo”, „gospodarka żywnościowa”; podaje przykłady działań państwa polskiego w obszarach polityki przemysłowej i gospodarki żywnościowej; wskazuje przykłady instrumentów polityki przemysłowej i gospodarki żywnościowej; wymienia podstawowe założenia polityki rolnej Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „przemysł”, „okręg przemysłowy”, „gospodarka żywnościowa” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; wymienia cele i instrumenty polityki przemysłowej państwa polskiego; wskazuje podstawowe instrumenty gospodarki żywnościowej; charakteryzuje wybrane rozwiązanie wykorzystywane przez państwo polskie w ramach polityki przemysłowej [założenia, instrumenty, rezultaty]; charakteryzuje wybrane rozwiązanie wykorzystywane przez państwo polskie w ramach gospodarki żywnościowej [założenia, instrumenty, rezultaty]; uzasadnia konieczność zapewnienia społeczeństwu bezpieczeństwa żywnościowego; wymienia podstawowe instrumenty polityki rolnej Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „dobra inwestycyjne”, „dobra konsumpcyjne” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; wymienia kryteria oceny poziomu uprzemysłowienia państwa; podaje cechy podstawowych modeli polityki przemysłowej państwa: polityki sektorowej i polityki horyzontalnej; prezentuje współzależności występujące między poszczególnymi strefami gospodarki żywnościowej. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje główne etapy rozwoju polityki przemysłowej w Polsce i na świecie po zakończeniu II wojny światowej; omawia wpływ procesu transformacji ustrojowej na politykę przemysłową państwa polskiego; przedstawia cele i formy działania Agencji Rozwoju Przemysłu; charakteryzuje uwarunkowania rozwoju rolnictwa w Polsce; omawia i ocenia funkcjonowanie specjalnych stref ekonomicznych w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych aspektów polityki przemysłowej i gospodarki żywnościowej państwa polskiego [oraz ocenia rezultaty tych aktywności władzy państwowej]; na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat założeń polskiej polityki przemysłowej i gospodarki żywnościowej; organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla polityki przemysłowej i gospodarki żywnościowej.
Temat lekcji: Ochrona środowiska i bezpieczeństwo ekologiczne					
<ul style="list-style-type: none"> problemy środowiska naturalnego ochrona środowiska polityka ekologiczna bezpieczeństwo ekologiczne strategia ochrony środowiska w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie wykorzystuje w swoich wypowiedziach termin „ochrona środowiska”; uzasadnia konieczność ochrony środowiska naturalnego; podaje przykłady działań państwa polskiego w obszarze ochrony środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego; podaje przykłady instrumentów polityki państwa w obszarze ochrony 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „ekologia”, „bezpieczeństwo ekologiczne” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; formuluje wnioski dotyczące obowiązków państwa i obywateli w zakresie ochrony środowiska naturalnego na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Konstytucji RP</i>; wymienia cele i instrumenty polityki państwa w zakresie ochrony 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje uwarunkowania decydujące współcześnie o stanie środowiska naturalnego oraz o poziomie jego ochrony; podaje przykłady porozumień międzynarodowych i programów strategicznych dotyczących ochrony środowiska; prezentuje główne założenia i cele państwa dotyczące bezpieczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia i ocenia wpływ poszczególnych podmiotów na kształt polityki państwa w obszarze ochrony środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego; omawia zależność między bezpieczeństwem narodowym a bezpieczeństwem ekologicznym. 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych działań państwa polskiego w obszarze ochrony środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego [oraz ocenia rezultaty tych aktywności]; na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat założeń polskiej polityki w obszarze

	środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.	środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego Polski; omawia wybrane inicjatywy państwa polskiego na rzecz ochrony środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego [założenia, instrumenty, rezultaty]; ocenia świadomość ekologiczną – własną i społeczeństwa polskiego.	ekologicznego, zawarte w <i>Strategii bezpieczeństwa narodowego</i> .		ochrony środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego; organizuje kampanię [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla ochrony środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.
Temat lekcji: Badania i innowacje					
<ul style="list-style-type: none"> społeczeństwo informacyjne badania i rozwój innowacje polityka naukowa i innowacyjna w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy „badania naukowe” i „innowacje”; wskazuje przykłady działań państwa polskiego w obszarze badań i innowacji; podaje przykłady instrumentów polityki państwa w obszarze badań i innowacji; wymienia podstawowe cechy społeczeństwa informacyjnego. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „społeczeństwo informacyjne”, „badania naukowe”, „innowacje” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; wskazuje pozytywne i negatywne aspekty funkcjonowania społeczeństwa informacyjnego; wymienia cele i instrumenty polityki państwa w zakresie badań naukowych i innowacji; uzasadnia konieczność prowadzenia przez państwo działań na rzecz rozwoju nauki i innowacyjności. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów „szum informacyjny” i „bańka informacyjna” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; przedstawia zagrożenia wynikające ze zjawiska bańki informacyjnej; omawia uwarunkowania rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce; wymienia główne organy, instytucje i agencje państwa polskiego działające na rzecz rozwoju nauki i innowacyjności. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje i ocenia działalność wybranej instytucji lub agencji naukowej państwa polskiego [cele, formy działania, rezultaty]; omawia i ocenia funkcjonowanie regionalnych systemów innowacji oraz parków naukowo-technologicznych [założenia, formy działania, rezultaty]. 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych działań państwa polskiego w obszarze badań i innowacji [oraz ocenia rezultaty tych aktywności]; na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat założeń i efektów polskiej polityki w obszarze badań i innowacji; organizuje kampanię [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla rozwoju badań i innowacji w Polsce.
II. Polityki publiczne – bezpieczeństwo i kwestie społeczne					
Temat lekcji: Bezpieczeństwo państwa					
<ul style="list-style-type: none"> bezpieczeństwo wewnętrzne bezpieczeństwo zewnętrzne potencjał strategiczny system bezpieczeństwa w RP służby specjalne Siły Zbrojne RP strategia bezpieczeństwa narodowego RP 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy „bezpieczeństwo wewnętrzne państwa” i „bezpieczeństwo zewnętrzne państwa”; podaje przykłady działań państwa polskiego w obszarach bezpieczeństwa zewnętrznego i bezpieczeństwa wewnętrznego; podaje przykłady instrumentów polityki państwa w obszarach bezpieczeństwa zewnętrznego i bezpieczeństwa wewnętrznego; wymienia uprawnienia Prezydenta RP i Rady Ministrów w zakresie bezpieczeństwa państwa; wymienia główne zadania i formy działania Policji. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „bezpieczeństwo wewnętrzne państwa”, „bezpieczeństwo zewnętrzne państwa”, „potencjał strategiczny”, „środowisko bezpieczeństwa”, „cele strategiczne”, „strategia bezpieczeństwa”, „porządek publiczny” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; wyjaśnia, jaki wpływ ma potencjał strategiczny na siłę państwa; formuluje wnioski dotyczące obowiązków państwa w zakresie bezpieczeństwa na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Konstytucji RP</i>; wymienia cele strategii bezpieczeństwa narodowego Polski; podaje przykłady działań realizujących poszczególne cele strategii bezpieczeństwa narodowego Polski; wymienia główne zadania i uprawnienia <ul style="list-style-type: none"> Biura Bezpieczeństwa Narodowego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu „racja stanu” [oraz właściwie używa tego pojęcia w swoich wypowiedziach]; omawia poszczególne działania strategiczne państwa; przedstawia strukturę organizacyjną Sił Zbrojnych RP; charakteryzuje podstawowe rodzaje misji realizowanych przez żołnierzy Sił Zbrojnych RP; wyjaśnia, na czym polega zarządzanie kryzysowe. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne zadania: <ul style="list-style-type: none"> Rady Bezpieczeństwa Narodowego, Agencji Wywiadu, Służby Wywiadu Wojskowego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Rządowego Centrum Bezpieczeństwa; dokonuje oceny działań organów państwa w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego [zajmuje stanowisko, buduje argumenty i kontrargumenty w sporze]. 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych działań państwa w obszarze bezpieczeństwa Polski [oraz ocenia rezultaty tych aktywności]; na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat założeń i efektów polskiej polityki w obszarach bezpieczeństwa wewnętrznego i bezpieczeństwa zewnętrznego; organizuje kampanię [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla bezpieczeństwa państwa.

		- Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.			
Temat lekcji: Polityka społeczna					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ubezpieczenia społeczne ▪ pomoc społeczna ▪ polityka rynku pracy ▪ polityka senioralna ▪ polityka prorodzinna 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „ubezpieczenie społeczne”, „polityka prorodzinna”, „emerytura”, „renta”, „zasilek”; ▪ podaje przykłady działań państwa polskiego w obszarze polityki społecznej; ▪ wskazuje przykłady instrumentów wykorzystywanych przez państwo w obszarze polityki społecznej; ▪ charakteryzuje system ubezpieczeń społecznych w Polsce; ▪ wymienia formy pomocy społecznej w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „dobrobyt społeczny”, „polityka prorodzinna”, „polityka senioralna”, „polityka rynku pracy”, „emerytura”, „renta”, „zasilek” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ wyjaśnia znaczenie zasady solidaryzmu społecznego określającej działanie systemu ubezpieczeń społecznych; ▪ wymienia cele i instrumenty polityki społecznej państwa polskiego; ▪ uzasadnia konieczność funkcjonowania systemu ubezpieczeń społecznych; ▪ różni ubezpieczenia: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe; ▪ przedstawia zadania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych; ▪ wymienia instrumenty polityki rynku pracy w Polsce; ▪ przedstawia wybrane działania urzędu pracy w swoim powiecie; ▪ wyjaśnia, jakie są przyczyny starzenia się społeczeństwa; ▪ wymienia skutki społeczno-ekonomiczne procesu starzenia się społeczeństwa; ▪ przedstawia działania rządu mające na celu ograniczenie zjawiska starzenia się społeczeństwa [cele, formy, rezultaty]; ▪ wymienia główne programy realizowane w ramach polityki prorodzinnej w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje uwarunkowania polityki społecznej realizowanej w Polsce; ▪ porównuje zasady funkcjonowania i znaczenie poszczególnych rodzajów ubezpieczeń społecznych w Polsce; ▪ przedstawia rolę i zakres działania świadczeń socjalnych; ▪ wykazuje zależność między formą zatrudnienia a zasadami funkcjonowania poszczególnych rodzajów ubezpieczeń społecznych; ▪ przedstawia rolę i zakres działania instytucji rynku pracy; ▪ prezentuje założenia głównych programów realizowanych w ramach polityki prorodzinnej w Polsce oraz ocenia ich skuteczność; ▪ wymienia świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia i ocenia wpływ poszczególnych podmiotów na kształt polityki społecznej państwa polskiego; ▪ prezentuje i ocenia zasady określające polską politykę społeczną oraz stosowane w jej ramach instrumenty, ze szczególnym uwzględnieniem instrumentów polityki rynku pracy [buduje argumenty i kontrargumenty w sporze]; ▪ charakteryzuje uwarunkowania wpływające na rynek pracy w Polsce oraz ocenia jego funkcjonowanie; ▪ charakteryzuje programy rządowe realizowane w ramach polityki senioralnej i ocenia ich skuteczność. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych działań państwa w obszarze polityki społecznej [oraz ocenia rezultaty tych aktywności]; ▪ na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat założeń i rezultatów polskiej polityki społecznej; ▪ organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla polityki społecznej państwa.
Temat lekcji: Ochrona zdrowia					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ system ochrony zdrowia ▪ publiczna opieka zdrowotna ▪ świadczenia opieki zdrowotnej ▪ Narodowy Fundusz Zdrowia [NFZ] ▪ ubezpieczenia zdrowotne 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach termin „ubezpieczenie zdrowotne”; ▪ wymienia podstawowe obowiązki państwa z zakresu ochrony zdrowia; ▪ podaje przykłady działań państwa polskiego w obszarze ochrony zdrowia; ▪ wskazuje przykłady instrumentów polityki państwowej w obszarze ochrony zdrowia; ▪ wymienia podstawowe zasady korzystania z systemu ochrony zdrowia w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „ubezpieczenia zdrowotne”, „służba zdrowia”, „zasilek” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ formułuje wnioski dotyczące obowiązków państwa w zakresie ochrony zdrowia na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Konstytucji RP</i>; ▪ wymienia instytucje tworzące system ochrony zdrowia w Polsce; ▪ podaje zadania Narodowego Funduszu Zdrowia; ▪ omawia podstawowe zasady korzystania z systemu ochrony zdrowia w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje strukturę systemu ochrony zdrowia w Polsce [instytucje, organizacja poszczególnych szczebli, rodzaje świadczeń, sposób finansowania]; ▪ analizuje funkcjonowanie systemu opieki zdrowotnej poza granicami kraju; ▪ przedstawia główne założenia <i>Narodowego programu zdrowia</i> realizowanego w Polsce; ▪ opisuje organizację systemu publicznej opieki zdrowotnej w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia uwarunkowania określające funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia w państwie polskim; ▪ ocenia organizację i jakość systemu ochrony zdrowia w Polsce [buduje argumenty i kontrargumenty w sporze]; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych działań państwa w obszarze ochrony zdrowia [oraz ocenia rezultaty tych aktywności]; ▪ na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat założeń i rezultatów polskiej polityki w obszarze ochrony zdrowia; ▪ organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla ochrony zdrowia w Polsce.

Temat lekcji: Polityka kulturalna					
<ul style="list-style-type: none"> kultura polityka kulturalna narodowe instytucje kultury 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „kultura”, „kultura narodowa”; wskazuje przykłady działań państwa polskiego w obszarze polityki kulturalnej; podaje przykłady instrumentów polityki państwowej w obszarze kultury. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „kultura”, „kultura narodowa”, „dziedzictwo kulturowe”, „mecenat” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; uzasadnia konieczność aktywności państwa w obszarze kultury; przedstawia podstawowe obowiązki państwa w obszarze kultury; wymienia narodowe instytucje kultury działające w Polsce; analizuje przepisy prawne z <i>Konstytucji RP</i> dotyczące polityki kulturalnej. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu „kapitał kulturowy” [oraz właściwie używa tego pojęcia w swoich wypowiedziach]; charakteryzuje poszczególne typy kultury; przedstawia zadania poszczególnych uczestników polityki kulturalnej państwa polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje i ocenia działalność narodowych instytucji kultury w Polsce; charakteryzuje wybrane programy na rzecz rozwoju polskiej kultury [cele, formy, efekty, adresaci]. 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych działań państwa w obszarze polityki kulturalnej [oraz ocenia rezultaty tych aktywności]; na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat założeń i rezultatów polskiej polityki kulturalnej; organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla polityki kulturalnej państwa.
Temat lekcji: Relacje państwo–Kościół					
<ul style="list-style-type: none"> religia modele relacji państwo–Kościół państwo wyznaniowe państwo świeckie państwa wyznaniowe Kościół i związki wyznaniowe wolność religii konkordat 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „religia”, „wyznanie”, „konkordat”; wymienia podstawowe zasady określające kształt relacji państwo–Kościół w Polsce; wskazuje podstawowe zasady funkcjonowania laickiego modelu relacji państwo–Kościół. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „religia”, „wyznanie”, „kult”, „ateizm”, „konkordat” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; charakteryzuje podstawowe modele relacji państwo–Kościół [model państwa świeckiego, model państwa wyznaniowego]; formuluje wnioski dotyczące relacji Rzeczypospolitej Polskiej z Kościołem katolickim na podstawie wybranych przepisów prawnych z konkordatu; buduje wnioski dotyczące funkcjonowania wybranego Kościoła lub związku wyznaniowego w Polsce na podstawie analizy przepisów z odpowiedniej ustawy; formuluje wnioski dotyczące wolności sumienia i religii w Polsce na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Konstytucji RP</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje Kościół i związki wyznaniowe w Polsce [zasieg terytorialny, liczba wiernych, cechy religii/wyznania]; analizuje przepisy prawne z ustaw dotyczących wolności sumienia i religii w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje i ocenia model relacji państwo–Kościół funkcjonujący w Rzeczypospolitej Polskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych Kościołów i związków wyznaniowych funkcjonujących w Polsce; organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla kształtowania relacji państwo–Kościół.
III. Podstawy porządku prawnego					
Temat lekcji: Prawo i jego rodzaje					
<ul style="list-style-type: none"> prawo normy społeczne przepis prawny norma prawna rodzaje i gałęzie prawa system prawa 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie stosuje w swoich wypowiedziach termin „prawo”; wymienia podstawowe rodzaje norm społecznych; wskazuje przykłady norm prawnych; wymienia podstawowe gałęzie prawa. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „prawo”, „norma prawna”, „przepis prawny” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; wyjaśnia, czym normy prawne różnią się od innych rodzajów norm społecznych; rozpoznaje i charakteryzuje poszczególne typy norm społecznych; wymienia rodzaje i gałęzie prawa; wyjaśnia, skąd wywodzą się normy funkcjonujące w różnych systemach prawnych [prawo: zwyczajowe, precedensowe, religijne, pozytywne]; 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje z różnych perspektyw [wg różnych kryteriów] koncepcje prawa pozytywnego oraz prawa naturalnego; charakteryzuje poszczególne rodzaje norm prawnych; rozpoznaje i opisuje poszczególne elementy budowy normy prawnej [hipoteza, dyspozycja, sankcja]; charakteryzuje systemy prawne funkcjonujące w wybranych państwach. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega różnica między przedmiotowym a podmiotowym rozumieniem pojęcia „prawo”; tłumaczy, na czym polegają różnice dotyczące rozumienia prawa przez zwolenników naturalizmu oraz pozytywizmu prawniczego; porównuje różne systemy prawne, w tym wskazuje, gdzie one występują na świecie. 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień prawnych.

		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie zasad hierarchiczności, spójności i zupełności oraz podaje przykłady ich stosowania [lub wskazuje sytuacje, w których zostały one naruszone]. 			
Temat lekcji: Źródła prawa					
<ul style="list-style-type: none"> • akty normatywne • akty nienormatywne • obowiązywanie prawa • źródła prawa • prawo Unii Europejskiej • kodeksy • dzienniki urzędowe 	<ul style="list-style-type: none"> • właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „kodeks”, „akt administracyjny”, „orzeczenie sądowe”, „prawo wtórne UE”, prawo pierwotne UE; • wymienia podstawowe rodzaje źródeł prawa obowiązującego w Polsce; • wskazuje cechy <i>Konstytucji RP</i> i wyjaśnia, na czym polega jej szczególna moc; • podaje przykłady kodeksów funkcjonujących w polskim porządku prawnym. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: „akt normatywny”, „źródło prawa”, „kodeks”, „akt administracyjny”, „orzeczenie sądowe”, „prawo wtórne UE”, „prawo pierwotne UE” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; • charakteryzuje źródła prawa powszechnie obowiązującego w Polsce; • rozpoznaje i charakteryzuje akty prawne niebędące źródłami prawa; • wymienia i rozpoznaje poszczególne rodzaje prawa Unii Europejskiej; • wymienia i rozpoznaje akty prawa pierwotnego Unii Europejskiej; • wyjaśnia, na czym polega zasada pierwszeństwa stosowania prawa unijnego przed prawem krajowym; • przedstawia rolę Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej [TSUE] w unijnym porządku prawnym; • charakteryzuje kodeksy funkcjonujące w polskim porządku prawnym [nazwa, rodzaj i zakres regulacji]; • podaje przykłady aktów prawa miejscowego; • wymienia dzienniki urzędowe prowadzone w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnicę między aktami normatywnymi a aktami nienormatywnymi; • porównuje różnego rodzaju źródła prawa obowiązującego w Polsce [sposób stanowienia, sposób wprowadzania do porządku prawnego, zasięg obowiązywania, adresaci norm, miejsce w hierarchii źródeł prawa]; • charakteryzuje rodzaje umów międzynarodowych i pozycję tych porozumień w polskim porządku prawnym [buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Konstytucji RP</i>]; • porównuje różne rodzaje aktów prawa miejscowego. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zasady ogólne prawa międzynarodowego; • prezentuje istotę sporu dotyczącego hierarchicznej zależności między <i>Konstytucją RP</i> a prawem Unii Europejskiej; • porównuje różne rodzaje aktów prawa wtórne Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> • gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień prawnych.
Temat lekcji: Wykładnia prawa					
<ul style="list-style-type: none"> • luka prawna • rodzaje wykładni • reguły kolizyjne • reguły dedukcyjne • zasady prawa 	<ul style="list-style-type: none"> • właściwie stosuje w swoich wypowiedziach termin „spójność prawa”; • wymienia podstawowe zasady prawa. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów „luka prawna” i „spójność prawa” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; • tłumaczy, na czym polega wykładnia prawa; • wyjaśnia znaczenie podstawowych zasad prawa; • przedstawia konsekwencje łamania podstawowych zasad prawa. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: „wykładnia prawa”, „reguły kolizyjne”, „reguły dedukcyjne” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; • rozpoznaje i omawia przykłady zastosowania w przepisach prawnych podstawowych zasad prawa. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia różne typy luk prawnych; • charakteryzuje różne typy wykładni prawa. 	<ul style="list-style-type: none"> • gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień prawnych.
Temat lekcji: Legislacja i ratyfikacja					
<ul style="list-style-type: none"> • procedura ustawodawcza • ustawa budżetowa • szczególne procedury legislacyjne • procedura zmiany <i>Konstytucji RP</i> • procedury przedratyfikacyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy „ratyfikacja” i „weto prezydenckie”; • wymienia podmioty posiadające prawo inicjatywy ustawodawczej w ramach procedury uchwalania ustawy zwykłej; 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: „legislacja”, „ratyfikacja”, „weto prezydenckie” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; • wymienia podmioty posiadające prawo inicjatywy ustawodawczej w ramach różnych procedur legislacyjnych; • charakteryzuje rolę poszczególnych organów władzy w procesie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów „promulgacja ustawy” i <i>vacatio legis</i>, [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; • rozpoznaje i właściwie nazywa poszczególne jednostki redakcyjne aktów normatywnych w Polsce; • omawia poszczególne etapy procesu legislacyjnego; 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu „inflacja prawa” [oraz właściwie używa tego pojęcia w swoich wypowiedziach]; • wykazuje asymetryczność uprawnień Sejmu i Senatu w procedurze uchwalania ustawy; • omawia zasady prawidłowej legislacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień prawnych.

<ul style="list-style-type: none"> zasady prawidłowej legislacji 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia organy władzy w państwie polskim uczestniczące w procesie legislacyjnym; porządkuje etapy procesu legislacyjnego w kolejności chronologicznej; odszukuje akty normatywne za pomocą Internetowego Systemu Aktów Prawnych. 	<ul style="list-style-type: none"> legislacyjnym [wymienia ich uprawnienia]; wskazuje główne różnice między różnymi procedurami legislacyjnymi; wymienia rodzaje umów międzynarodowych ratyfikowanych w ramach procedur przedratyfikacyjnych; wymienia zasady określające przebieg poszczególnych procedur przedratyfikacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje role Sejmu i Senatu w ramach różnych procedur legislacyjnych; porównuje uprawnienia Prezydenta RP w ramach różnych procedur legislacyjnych; buduje wnioski dotyczące procedur legislacyjnych i przedratyfikacyjnych na podstawie analizy przepisów prawnych [Konstytucja RP, ustawy]. 		
Temat lekcji: Państwo prawne					
<ul style="list-style-type: none"> rządy prawa zasady państwa prawnego niezależność sądów niezawisłość sędziów kontrola prawa 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie stosuje w swojej wypowiedzi terminy: „niezależność sądów”, „niezawisłość sędziów”; wymienia podstawowe zasady państwa prawnego; podaje przykłady organów władzy i instytucji, które stoją na straży państwa prawnego w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „państwo prawne”, „niezależność sądów”, „niezawisłość sędziów” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; przedstawia genezę i rozwój idei rządów prawa [etapy rozwoju, myśliciele, koncepcje]; wyjaśnia znaczenie kluczowych zasad funkcjonowania państwa prawnego; wymienia zadania i kompetencje kluczowych instytucji w systemie ochrony praworządności [Trybunał Konstytucyjny, Trybunał Stanu, Sąd Najwyższy, sądy, prokuratura, Krajowa Rada Sądownictwa, Najwyższa Izba Kontroli]. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, że funkcjonowanie rządów prawa jest konieczne dla prawidłowego rozwoju państwa i społeczeństwa; analizuje kryteria oceny poziomu praworządności; przedstawia rolę kluczowych instytucji w systemie ochrony praworządności, w tym znaczenie sądownictwa konstytucyjnego. 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje aspekty formalny i materialny państwa prawnego; buduje wnioski dotyczące funkcjonowania państwa prawnego w Polsce na podstawie analizy wyników wybranej kontroli przeprowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli. 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat szczegółowych i złożonych zagadnień dotyczących funkcjonowania państwa prawnego; na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat funkcjonowania państwa prawnego w Polsce; organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla funkcjonowania państwa prawnego.
Temat lekcji: Pomoc prawna					
<ul style="list-style-type: none"> poradnictwo nieodpłatna pomoc prawna notariusz radca prawny adwokat 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „notariusz”, „radca prawny”, „adwokat”; wymienia podstawowe uprawnienia i zadania notariusza, radcy prawnego oraz adwokata. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „notariusz”, „radca prawny”, „adwokat” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; uzasadnia konieczność funkcjonowania systemu nieodpłatnych poradnictwa i pomocy prawnej w państwie demokratycznym; wymienia działające w Polsce instytucje, w których można uzyskać pomoc prawną. 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje zadania notariuszy, radców prawnych i adwokatów oraz sposoby wykonywania przez nich pracy [formy zatrudnienia]. 	<ul style="list-style-type: none"> uzyskuje i prezentuje informacje na temat działania systemu Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień związanych z funkcjonowaniem pomocy prawnej w Polsce; organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla funkcjonowania pomocy prawnej w Polsce.
Temat lekcji: Informacja publiczna					
<ul style="list-style-type: none"> informacja publiczna wniosek o udzielenie informacji publicznej Biuletyn Informacji Publicznej [BIP] archiwum e-administracja 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie stosuje w swoich wypowiedziach termin „informacja publiczna”; wymienia obszary życia publicznego, których dotyczy informacja publiczna; wymienia podstawowe formy korzystania z informacji publicznej; przedstawia zasady sporządzania wniosków o udzielenie informacji publicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym są informacja publiczna i Biuletyn Informacji Publicznej [BIP]; podaje zasady korzystania z dokumentacji gromadzonej w urzędach i archiwach; wymienia instytucje i organy władzy w Polsce zobowiązane do udzielania informacji publicznej; sporządza prosty wniosek o udzielenie informacji publicznej; wymienia typy informacji publikowanych w BIP; 	<ul style="list-style-type: none"> pisze skierowane do różnych instytucji wnioski o udzielenie informacji publicznej; formuluje wnioski dotyczące dostępu do informacji publicznej na podstawie analizy przepisów prawnych z Konstytucji RP i ustaw; przedstawia możliwości, które daje obywatelom korzystanie z platformy ePUAP. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zasady funkcjonowania profilu zaufanego; uzyskuje informacje na temat działalności wybranej instytucji publicznej lub dotyczące konkretnej sprawy publicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat szczegółowych i złożonych zagadnień dotyczących dostępu do informacji publicznej w Polsce; organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla zapewnienia obywatelom dostępu do informacji publicznej.

		<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje informacje za pomocą platformy ePUAP. 			
IV. Prawo cywilne					
Temat lekcji: Część ogólna prawa cywilnego					
<ul style="list-style-type: none"> źródła prawa cywilnego osoba fizyczna osoba prawna zdolność prawna czynności prawne pełna zdolność do czynności prawnych ograniczona zdolność do czynności prawnych ubezważnienie przedstawicielstwo pełnomocnictwo 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „osoba fizyczna”, „osoba prawna”, „zdolność prawna”, „przedstawicielstwo”, „czynności prawnych”; rozpoznaje sprawy regulowane przez prawo cywilne; podaje przykłady podmiotów będących osobami prawnymi; podaje przykłady działań będących wyrazem posiadania zdolności do czynności prawnych. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „osoba fizyczna”, „osoba prawna”, „zdolność prawna”, „zdolność do czynności prawnych”, „przedstawicielstwo”, „pełnomocnictwo”, „zobowiązanie”, „pełna zdolność do czynności prawnych”, „ograniczona zdolność do czynności prawnych” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa cywilnego; analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa cywilnego; wymienia źródła prawa cywilnego; wyjaśnia, jakie mogą być przyczyny braku pełnej zdolności do czynności prawnych; wymienia konsekwencje wynikające z posiadania pełnej i ograniczonej zdolności do czynności prawnych; wymienia zasady poprawnego sporządzania oświadczeń woli. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu „ubezważnienie” [oraz właściwie używa tego pojęcia w swoich wypowiedziach]; wymienia cechy charakterystyczne dla stosunków cywilnoprawnych [prawo prywatne]; buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu cywilnego</i>; wymienia działy prawa cywilnego w Polsce; porównuje podmioty prawa cywilnego; wymienia rodzaje czynności prawnych; przedstawia warunki umożliwiające orzeczenie ubezważnienia całkowitego i częściowego; omawia zasady ochrony prawnej osób ubezważnionych. 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa cywilnego; przedstawia podział cywilnych praw podmiotowych; wyjaśnia, czym są jednostki organizacyjne ze zdolnością prawną; wymienia możliwe formy czynności prawnej; porównuje przedstawicielstwo ustawowe i pełnomocnictwo. 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa cywilnego.
Temat lekcji: Zobowiązania i odpowiedzialność cywilna					
<ul style="list-style-type: none"> wierzytelność dług umowa zlecenia umowa o dzieło odpowiedzialność kontraktowa odpowiedzialność deliktowa szkoda krzywda 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „wierzytelność”, „dług”, „najemca”, „wynajmujący”, „zleceniobiorca”, „autor dzieła”; odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa cywilnego; określa konsekwencje prawne niewykonania zobowiązań; wymienia obligatoryjne elementy umowy najmu lokalu. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „wierzytelność”, „dług”, „odpowiedzialność kontraktowa”, „odpowiedzialność deliktowa”, „wykonanie zobowiązań”, „najemca”, „wynajmujący”, „zleceniobiorca”, „autor dzieła” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa cywilnego; wskazuje obligatoryjne elementy umowy zlecenia i umowy o dzieło; wymienia zalety umowy zlecenia i umowy o dzieło z perspektywy zleceniobiorcy i zleceniodawcy oraz autora dzieła i zamawiającego; wskazuje elementy umowy najmu lokalu korzystne dla wynajmującego i najemcy. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „szkoda”, „krzywda”, „wierzytelność”, „dłużnik”, „poręczyciel”, „zadocuczynienie” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu cywilnego</i>; samodzielnie sporządza umowę najmu lokalu; porównuje umowę o dzieło i umowę zlecenia; uzasadnia konieczność zawarcia umowy najmu lokalu z perspektywy wynajmującego i najemcy; porównuje odpowiedzialność cywilną z innymi formami odpowiedzialności. 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa cywilnego; przedstawia wady i zalety umowy zlecenia i umowy o dzieło z perspektywy zleceniobiorcy i zleceniodawcy oraz autora dzieła i zamawiającego; wymienia rodzaje świadczeń realizowanych przez dłużników. 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa cywilnego.
Temat lekcji: Prawo rodzinne					
<ul style="list-style-type: none"> małżeństwo wspólność majątkowa intercyza alimentacja rozwód i separacja pokrewieństwo powinowactwo 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „rozwód”, „separacja”, „przysposobienie”; odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa rodzinnego; 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „intercyza”, „rozwód”, „separacja”, „pokrewieństwo”, „powinowactwo”, „przysposobienie” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „monogamia”, „akt małżeństwa”, „przeszkody małżeńskie”, „rozdzielność majątkowa”, „wspólnota majątkowa”, „władza rodzicielska”, „obowiązek alimentacyjny” [oraz właściwie 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa rodzinnego; wymienia prawne przeszkody małżeńskie i przyczyny unieważnienia małżeństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa cywilnego.

<ul style="list-style-type: none"> przysposobienie prawa i obowiązki rodziców i dziecka 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia warunki prawne, których spełnienie jest niezbędne do zawarcia małżeństwa w Polsce; wskazuje skutki prawne zawarcia małżeństwa; przedstawia obowiązki i prawa rodziców i dzieci. 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa rodzinnego; wymienia warunki prawne, których spełnienie jest niezbędne do zakończenia małżeństwa; wymienia skutki prawne zakończenia małżeństwa; wymienia warunki prawne, których spełnienie jest niezbędne do zawarcia stosunku przysposobienia; wymienia skutki prawne przysposobienia. 	<ul style="list-style-type: none"> używa tych pojęć w swoich wypowiedziach; buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego</i>; przedstawia różne sposoby zawarcia małżeństwa zgodne z polskim prawem. 		
Temat lekcji: Prawo rzeczowe					
<ul style="list-style-type: none"> ruchomość nieruchomość własność współwłasność posiadanie użytkowanie służebność zastaw hipoteka 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „własność”, „użytkowanie”, „posiadanie”, „zastaw”, „hipoteka”; odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa rzeczowego. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „własność”, „współwłasność”, „współwłasność łączna”, „współwłasność ułamkowa”, „ruchomość”, „nieruchomość”, „użytkowanie”, „użytkowanie wieczyste”, „posiadanie”, „zastaw”, „hipoteka” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa rzeczowego; wymienia konsekwencje prawne zastosowania różnych instytucji przewidzianych w prawie rzeczowym. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „służebność”, „księga wieczysta” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu cywilnego</i>; charakteryzuje poszczególne formy nabycia własności na podstawie norm prawa rzeczowego. 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa rzeczowego. 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa cywilnego.
Temat lekcji: Prawo spadkowe					
<ul style="list-style-type: none"> spadek spadkodawca spadkobierca testament dziedziczenie testamentowe i ustawowe grupy dziedziczenia zapis zachówek 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „spadek”, „dziedziczenie”, „testament”, „spadkobierca”; odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa spadkowego; wymienia podstawowe zasady dziedziczenia ustawowego. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „spadek”, „dziedziczenie”, „dziedziczenie testamentowe”, „dziedziczenie ustawowe”, „zachówek”, „spadkobierca”, „przyjęcie spadku”, „odrzczenie spadku” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa spadkowego; przedstawia konsekwencje prawne przyjęcia oraz odrzucenia spadku; wymienia podstawowe zasady sporządzania testamentu; wyjaśnia, komu przysługuje prawo do zachowku. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu „otwarcie spadku” [oraz właściwie używa tego pojęcia w swoich wypowiedziach]; buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu cywilnego</i>; wyjaśnia, co wchodzi w skład spadku; porównuje konsekwencje prawne zastosowania różnych form przyjęcia spadku. 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa spadkowego; porównuje podstawowe formy testamentu. 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa cywilnego.
Temat lekcji: Postępowanie cywilne					
<ul style="list-style-type: none"> przebieg postępowania cywilnego pozew etapy zwykłego postępowania cywilnego apelacja 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „pozew”, „powód”, „pozwany”, „arbitraż”; odszukuje przepisy prawne dotyczące zasad postępowania cywilnego; identyfikuje strony w postępowaniu cywilnym; 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „pozew”, „powód”, „pozwany”, „arbitraż”, „skarga kasacyjna” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa cywilnego procesowego; 	<p>wyjaśnia znaczenie terminów: „zdolność sądowa”, „zdolność procesowa”, „przewód sądowy”, „prawomocność</p>	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „zdolność sądowa”, „zdolność procesowa”; wyjaśnia różnicę w znaczeniu pojęć „postępowanie” i „proces sądowy”; analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa cywilnego procesowego; 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa cywilnego procesowego.

<ul style="list-style-type: none"> skarga kasacyjna arbitraż 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe zasady sporządzania pozwu; wymienia podstawowe czynności procesowe sądu i stron postępowania; wymienia środki zaskarżenia w procesie cywilnym; wyjaśnia znaczenie zasady dwuinstancyjności postępowania. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czego dotyczą normy prawne z <i>Kodeksu postępowania cywilnego</i>; identyfikuje uczestników postępowania cywilnego procesowego, w tym strony tego postępowania; określa przedmiot sporu w postępowaniu cywilnym; identyfikuje sąd właściwy dla rozpatrzenia konkretnej sprawy cywilnej; wymienia podstawowe zasady określające przebieg mediacji i arbitrażu w postępowaniu cywilnym; wskazuje podstawowe różnice między mediacją a arbitrażem; pisze pozew w sprawie cywilnej; wymienia podstawowe elementy prawidłowo przygotowanej apelacji; określa warunki, których spełnienie jest konieczne do pozytywnego rozpoznania skargi kasacyjnej; wymienia rodzaje postępowań cywilnych; przedstawia zasady postępowania cywilnego [prawo do sądu, zasada równości stron, zasada jawności]. 	<p>wyroku” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach];</p> <ul style="list-style-type: none"> buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu postępowania cywilnego</i>; pisze apelację w sprawie cywilnej; ocenia, czy przedstawiona apelacja została sporządzona właściwie; na podstawie dostępnych źródeł ustala obszary jurysdykcji wybranych sądów rejonowych, okręgowych i apelacyjnych; rozpoznaje i opisuje rodzaje postępowań cywilnych; wymienia prawa i obowiązki poszczególnych uczestników postępowania cywilnego procesowego; przedstawia zasady postępowania cywilnego [zasady: prawdy formalnej, dyspozycyjności, kontradyktoryjności, bezpośredniości, ustności, swobodnej oceny dowodów, formalizmu]; wymienia etapy zwykłego postępowania cywilnego; opisuje wygląd sali rozpraw. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia, uwzględniając różne perspektywy, pozytywne i negatywne aspekty zastosowania arbitrażu i mediacji w postępowaniu cywilnym; wskazuje elementy obligatoryjne i fakultatywne pozwu; opisuje poszczególne etapy rozprawy sądowej. 	
--	---	---	--	--	--

V. Prawo pracy i prawo administracyjne

Temat lekcji: Prawo pracy

<ul style="list-style-type: none"> typy umów o pracę prawa i obowiązki pracownicze urlopy rozwiązanie stosunku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „umowa o pracę”, „pracodawca”, „pracownik”, „urlop”; wymienia podstawowe prawa i obowiązki pracownicze; wskazuje podstawowe prawa i wolności zagwarantowane w <i>Europejskiej karcie socjalnej</i>; podaje przykłady umów i instytucji międzynarodowych chroniących prawa pracownicze. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „umowa o pracę”, „powszechne ubezpieczenia”, „pracodawca”, „pracownik”, „urlop” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa pracy; buduje wnioski dotyczące obowiązków państwa w zakresie ochrony praw pracowniczych na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Konstytucji RP</i>; wymienia różne typy umów o pracę; wskazuje podstawowe elementy prawidłowo skonstruowanej umowy o pracę; wymienia rodzaje urlopów przysługujących pracownikowi; przedstawia podstawowe zasady regulujące rozwiązanie umowy o pracę; wymienia umowy i instytucje międzynarodowe chroniące prawa pracownicze. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe cechy prawa pracy; buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu pracy</i> oraz umów międzynarodowych chroniących prawa pracownicze; porównuje różne typy umów o pracę; na podstawie analizy przepisów prawnych przedstawia uprawnienia pracownika dotyczące różnego rodzaju urlopów. 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa pracy; porównuje katalogi praw i wolności socjalnych zawarte w <i>Konstytucji RP</i> i <i>Europejskiej karcie socjalnej</i>; porównuje przewidziane w prawie pracy sposoby zakończenia umowy o pracę. 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa pracy.
--	---	---	--	---	--

Z komentarzem [MJ1]: Nie potrafię usunąć wiersza u góry – rozjeżdża się cały tekst, gdy próbuję to zrobić – może Ty będziesz miał więcej szczęścia? 😊

Temat lekcji: Formy zatrudnienia					
<ul style="list-style-type: none"> stosunek pracy umowa o pracę umowa cywilnoprawna samo zatrudnienie 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „umowa o pracę”, „umowa zlecenia”, „umowa o dzieło”, „samo zatrudnienie”; wymienia podstawowe cechy stosunku pracy; podaje podstawowe cechy zatrudnienia na podstawie umowy o dzieło i umowy zlecenia; wskazuje podstawowe cechy samozatrudnienia. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „umowa o pracę”, „umowa cywilnoprawna”, „umowa zlecenia”, „umowa o dzieło”, „stosunek pracy”, „samo zatrudnienie” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa cywilnego i prawa pracy; porównuje prawa i obowiązki stron umowy wynikające z umowy o pracę oraz z umów cywilnoprawnych. 	<ul style="list-style-type: none"> tłumaczy, czym jest Krajowy Rejestr Sądowy; buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu cywilnego</i> [umowy cywilnoprawne] i <i>Kodeksu pracy</i>; wskazuje pozytywne i negatywne aspekty różnych form zatrudnienia z perspektywy obu stron umowy; charakteryzuje wybrane pracownicze formy zatrudnienia. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów „pragmatyki pracownicze” i „pragmatyki służbowe” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa cywilnego i prawa pracy; wymienia umowy cywilnoprawne – inne niż umowa o pracę; wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega problem tzw. „umów śmieciowych”. 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa regulującego kwestie związane z zatrudnieniem.
Temat lekcji: Prawo administracyjne					
<ul style="list-style-type: none"> organ administracji publicznej urząd stosunek administracyjnoprawny akt administracyjny decyzja administracyjna 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „administracja publiczna”, „urząd”, „decyzja administracyjna”; rozdziela rodzaje administracji publicznej; wskazuje poszczególne elementy decyzji administracyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „administracja publiczna”, „organ administracji publicznej”, „urząd”, „akt administracyjny”, „decyzja administracyjna” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa administracyjnego; wymienia podstawowe cechy prawa administracyjnego; wymienia rządowe i samorządowe organy administracji publicznej; przedstawia podstawowe cechy stosunku administracyjnoprawnego; określa, czy decyzja administracyjna została właściwie skonstruowana pod względem formalnym. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „stosunek administracyjny”, „kompetencja organu administracyjnego”, „właściwość organu administracyjnego”, „opoważnienie administracyjne” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z zakresu prawa administracyjnego; wyjaśnia, czym różni się urząd od organu; charakteryzuje poszczególne typy organów administracyjnych; porównuje cechy aktów administracyjnych i aktów normatywnych. 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa administracyjnego; przedstawia przewidziane w prawie formy aktów administracyjnych i ich cechy; określa, jak brak obligatoryjnego elementu aktu administracyjnego wpływa na jego ważność i obowiązywanie. 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa administracyjnego.
Temat lekcji: Postępowanie administracyjne					
<ul style="list-style-type: none"> kodeks postępowania administracyjnego uczestnicy postępowania administracyjnego etapy postępowania administracyjnego odwołanie zażalenie mediacja administracyjna 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „odwołanie”, „zażalenie”, „mediacja administracyjna”, „organy administracyjne”; wymienia strony postępowania administracyjnego; podaje podstawowe uprawnienia stron postępowania administracyjnego; wymienia środki zaskarżenia decyzji administracyjnej; podaje zasady, według których należy sporządzić odwołanie od decyzji administracyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „odwołanie”, „zażalenie”, „mediacja administracyjna”, „organy administracyjne niższego stopnia”, „organy administracyjne wyższego stopnia” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; wyjaśnia, czego dotyczą normy zawarte w <i>Kodeksie postępowania administracyjnego</i>; analizuje proste kazusy prawne dotyczące postępowania administracyjnego; wymienia uczestników postępowania administracyjnego; omawia podstawowe uprawnienia stron postępowania administracyjnego; wymienia etapy postępowania administracyjnego; 	<ul style="list-style-type: none"> buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu postępowania administracyjnego</i>; charakteryzuje rodzaje postępowań administracyjnych; przedstawia uprawnienia poszczególnych uczestników postępowania administracyjnego; pisze zażalenie na postępowanie organów administracji publicznej; omawia przebieg mediacji w postępowaniu administracyjnym. 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje złożone kazusy prawne dotyczące postępowania administracyjnego; opisuje poszczególne etapy postępowania administracyjnego; omawia możliwe formy zakończenia postępowania administracyjnego; wskazuje, z uwzględnieniem różnych perspektyw, pozytywne i negatywne aspekty zastosowania mediacji administracyjnej; zajmuje stanowisko [buduje argumenty i kontrargumenty] w sporach dotyczących funkcjonowania administracji publicznej w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa administracyjnego.

		<ul style="list-style-type: none"> omawia zasady, według których należy sporządzić odwołanie od decyzji administracyjnej; wymienia zasady, według których należy skonstruować zażalenie na postępowanie organów administracji publicznej; pisze odwołanie od decyzji administracyjnej; wyjaśnia, na czym polega mediacja administracyjna i jakie są jej cele. 			
Temat lekcji: Postępowanie sędziowskoadministracyjne					
<ul style="list-style-type: none"> sprawa administracyjna wojewódzki sąd administracyjny [WSA] skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego Naczelny Sąd Administracyjny [NSA] uczestnicy postępowania sędziowskoadministracyjnego skarga kasacyjna kontrola sędziowskoadministracyjna 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „skarga”, „skarga kasacyjna”; wyjaśnia znaczenie zasady dwuinstancyjności postępowania; odszukuje przepisy prawne dotyczące postępowania sędziowskoadministracyjnego; wymienia etapy postępowania sędziowskoadministracyjnego; opisuje strukturę sądownictwa administracyjnego. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów „skarga” i „skarga kasacyjna” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; analizuje proste kazusy prawne dotyczące postępowania sędziowskoadministracyjnego; wskazuje podstawowe elementy skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego; wymienia uczestników postępowania sędziowskoadministracyjnego i przystępujące im prawa; przedstawia uprawnienia wojewódzkich sądów administracyjnych i Naczelnego Sądu Administracyjnego. 	<ul style="list-style-type: none"> buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych regulujących postępowanie sędziowskoadministracyjne; podaje podstawowe wymagania formalne dotyczące wniesienia skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego oraz skargi kasacyjnej do NSA. 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje złożone kazusy prawne dotyczące postępowania sędziowskoadministracyjnego; charakteryzuje organy i jednostki sądów administracyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat szczegółowych i złożonych zagadnień dotyczących postępowania sędziowskoadministracyjnego.
VI. Prawo karne					
Temat lekcji: Podstawy prawa karnego					
<ul style="list-style-type: none"> zasady prawa karnego dziedziny prawa karnego funkcje kary 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy „czyn zabroniony” i „kara”; rozpoznaje sprawy regulowane przez prawo karne; wskazuje źródła prawa karnego; wymienia funkcje kary w polskim prawie karnym. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów „czyn zabroniony” i „kara” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa karnego; analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa karnego; wyjaśnia znaczenie podstawowych zasad prawa karnego; wymienia podstawowe działy prawa karnego; tłumaczy, jakie są funkcje kar przewidzianych w polskim prawie karnym. 	<ul style="list-style-type: none"> buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu karnego</i> i <i>Kodeksu wykroczeń</i>; wyjaśnia, jaki jest cel obowiązywania podstawowych zasad prawa karnego; charakteryzuje przestępstwa przeciwko dobrom indywidualnym. 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa karnego; wymienia dziedziny specjalne prawa karnego; porównuje kary stosowane dawniej i współcześnie; przedstawia ewolucję systemu karnego w Europie; buduje argumenty i kontrargumenty w sporze dotyczącym zasad i celów stosowania kar w prawie karnym. 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa karnego; na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat celów i zasad stosowania kar w prawie karnym.
Temat lekcji: Przestępstwa					
<ul style="list-style-type: none"> cechy przestępstwa kontratyp zbrodnia występek 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „przestępstwo”, „zbrodnia”, „występek”, „kara”; 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „przestępstwo”, „zbrodnia”, „występek”, „kara”, „środek karny” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje cechy zbrodni i występków; buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu karnego</i>; porównuje konsekwencje 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa karnego; wyjaśnia, czym jest kontratyp; charakteryzuje typy przestępstw przeciwko dobrom indywidualnym; 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa karnego.

<ul style="list-style-type: none"> kary i środki karne przewidziane w <i>Kodeksie karnym</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia kwestie regulowane w <i>Kodeksie karnym</i>; wskazuje cechy przestępstwa; podaje przykłady kar przewidzianych w <i>Kodeksie karnym</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa karnego; analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa karnego; rozpoznaje podstawowe typy przestępstw; wskazuje cechy zbrodni i występku; wymienia rodzaje kar i środków karnych przewidzianych w <i>Kodeksie karnym</i>. 	<p>prawne wynikające ze zbrodni i z występku;</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje kary i środki karne przewidziane w <i>Kodeksie karnym</i>; uzasadnia celowość stosowania kar i środków karnych przewidzianych w <i>Kodeksie karnym</i> oraz zajmuje stanowisko w sporze dotyczącym ich skuteczności. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia procedury warunkowego zwolnienia i warunkowego zawieszenia wykonywania kary. 	
Temat lekcji: Wykroczenia					
<ul style="list-style-type: none"> cechy wykroczeń kary i środki karne przewidziane w <i>Kodeksie wykroczeń</i> rodzaje wykroczeń 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy „wykroczenie” i „kara”; odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa karnego; wymienia cechy wykroczenia; podaje przykłady kar przewidzianych w <i>Kodeksie wykroczeń</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „wykroczenie”, „kara”, „środek karny” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa karnego; rozpoznaje podstawowe typy wykroczeń; wymienia rodzaje kar i środków karnych przewidzianych w <i>Kodeksie wykroczeń</i>; opisuje postępowanie mandatowe. 	<ul style="list-style-type: none"> buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu wykroczeń</i>; porównuje cechy przestępstw i wykroczeń; charakteryzuje kary i środki karne przewidziane w <i>Kodeksie wykroczeń</i>; uzasadnia celowość stosowania kar i środków karnych przewidzianych w <i>Kodeksie wykroczeń</i> oraz zajmuje stanowisko w sporze dotyczącym ich skuteczności. 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa karnego. 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa karnego.
Temat lekcji: Postępowanie karne					
<ul style="list-style-type: none"> zasady postępowania karnego zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa etapy postępowania karnego apelacja kasacja prawa ofiary, sprawcy i świadka strony postępowania oskarżyciel posiłkowy 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „apelacja”, „kasacja”, „sprawca”, „ofiara”, „świadek”, „oskarżyciel”, „oskarżyciel publiczny”, „oskarżony”, „prokurator”; odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa karnego procesowego; przedstawia podstawowe zasady, według których należy sporządzić zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa; wymienia etapy postępowania karnego; podaje zasady regulujące przebieg postępowania karnego; wymienia strony postępowania karnego sądowego; wskazuje środki odwoławcze w postępowaniu karnym; wyjaśnia, jakie funkcje w postępowaniu karnym pełni policja i prokurator. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „przestępstwo z oskarżenia publicznego”, „apelacja”, „kasacja”, „sprawca”, „ofiara”, „świadek”, „oskarżyciel”, „oskarżyciel publiczny”, „oskarżyciel posiłkowy”, „oskarżony”, „prokurator” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa karnego procesowego; pisze zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, identyfikuje sąd właściwy dla rozpatrzenia konkretnej sprawy karnej; wyjaśnia znaczenie zasad regulujących przebieg postępowania karnego; przedstawia podstawowe prawa i obowiązki uczestników postępowania karnego; wymienia strony postępowania karnego na różnych jego etapach; tłumaczy, w jaki sposób można zostać oskarżycielem posiłkowym; wymienia uprawnienia oskarżyciela posiłkowego; podaje zasady składania apelacji i kasacji. 	<ul style="list-style-type: none"> buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu postępowania karnego</i>; opisuje poszczególne etapy postępowania karnego; porównuje prawa uczestników postępowania karnego na różnych jego etapach; na podstawie dostępnych źródeł ustala obszary jurysdykcji wybranych sądów rejonowych, okręgowych i apelacyjnych; przedstawia wygląd sali rozpraw; charakteryzuje środki zapobiegawcze w postępowaniu karnym. 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa karnego procesowego; opisuje poszczególne etapy rozprawy sądowej; prezentuje zasady składania skargi nadzwyczajnej; ocenia funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości w Polsce [buduje argumenty i kontrargumenty w sporze]; ocenia wpływ mediów, w tym internetu, na funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości [buduje argumenty i kontrargumenty w sporze]. 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa karnego procesowego.
Temat lekcji: Oskarżenie prywatne i mediaje					
<ul style="list-style-type: none"> ściganie przestępstw 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „oskarżyciel 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „przestępstwo prywatnoskargowe”, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu „przestępstwo ścigane na wniosek” 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa karnego procesowego; 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące

<ul style="list-style-type: none"> ▪ postępowanie prywatnoskargowe ▪ oskarżyciel prywatny ▪ akt oskarżenia prywatnego ▪ mediacje 	<p>prywatny”, „prywatny akt oskarżenia”;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa karnego procesowego; ▪ wymienia podstawowe zasady, według których należy sporządzić akt oskarżenia prywatnego. 	<p>„oskarżyciel prywatny”, „prywatny akt oskarżenia” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach];</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa karnego procesowego; ▪ pisze akt oskarżenia prywatnego; ▪ wymienia prawa i obowiązki oskarżyciela prywatnego; ▪ wyjaśnia, komu przysługuje prawo do wystąpienia w roli oskarżyciela prywatnego; ▪ wymienia zasady prowadzenia mediacji w postępowaniu karnym. 	<p>[oraz właściwie używa tego pojęcia w swoich wypowiedziach];</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu postępowania karnego</i> i <i>Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia</i>; ▪ charakteryzuje główne etapy postępowania prywatnoskargowego; ▪ przedstawia przebieg mediacji w postępowaniu karnym. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia, z różnych perspektyw, pozytywne i negatywne aspekty zastosowania mediacji w postępowaniu cywilnym. 	<p>szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa karnego procesowego.</p>
--	--	---	---	---	---

Opracowanie: Barbara Furman